

УДК 631.95

Дудкіна А.П., завідувач відділом виробництва сільськогосподарської продукції
Донецька державна сільськогосподарська дослідна станція
E-mail: ann_dudkina@ukr.net

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКА РЕКУЛЬТИВАЦІЯ СУБСТРАТІВ ШАХТНОЇ ПОРОДИ НА ТЕРИКОНАХ ДОНБАСУ

Техногенні ландшафти у Донецькому регіоні займають площу понад 11 тисяч гектарів. Вони є техногенними зонами підвищеної екологічної небезпеки. Токсичні речовини, що мігрують з териконів, впливають на всі компоненти степових ландшафтів, змінюючи їх природні геохімічні особливості. Виникла актуальна науково-прикладна проблема поглибленого вивчення новостворених техноземів для подальшої розробки теоретичних та практичних основ відновлення териконових ландшафтів Донбасу до рівня природних з метою підвищення рівня екологічної безпеки навколишнього середовища та економічно доцільного використання рекультивованих територій у сільському господарстві.

Мета досліджень дослідити «еволюцію» едафотопів, які склалися на відвалах вугільних шахт, порівняти їх з отриманими результатами та визначити тенденції у розвитку едафотопів.

Вивчення умов розвитку едафотопів з метою виявлення особливостей і тенденцій до розвитку нами було проведено на різних відвалах вугільних шахт, які знаходяться в межах міста і області: «Ганзівка», «№ 6-14», «Юза», «Центрально-Заводська», «Заперевальна», «ім. Леніна».

За проведеними дослідженнями виявлено наступне. Видобуток вугілля шахтним способом потребує вилучення значних площ землі для складування шахтної породи. Це обумовлює не лише зменшення угідь, придатних для господар-

ського використання, але й погіршує екологічний стан довкілля. Водна та вітрова ерозія сприяє поширенню на значні території продуктів окислення шахтної породи, змінюючи природні умови ґрунтоутворення, ґрунтовикористання.

За едафічними характеристиками, шахтні породи є неродючими субстратами як для створення лісової рослинності, так і для використання в сільському господарстві. З часом вони дещо поліпшують свій склад і властивості, однак ще довго будуть залишатись неродючими субстратами.

Домінуючими на відвалах вугільних шахт Донбасу є складні рослинні угруповання на деревних ембріоземах, в яких відбувається поступове гумусонакоплення. З часом відсоток, займаний гумусово-акумулятивним ембріоземом, буде зростати.

У процесі «старіння» відвалів відбувається нейтралізація кислих сполук та вимивання розчинних солей. Цьому сприяє багато факторів, включаючи переформування відвалів, нанесення ґрунтового шару, який «знімає» кислоту реакцію середовища, посадка як деревних, так і трав'янистих рослин.

В індустріальних умовах Донбасу, де наявний рослинний покрив збіднений недостатній для регенерації, найбільш економічно вигідною та екологічно безпечною є фіторекультивация, яка крім функції збільшення продуктивних земель, грає ще санітарну та фітокомпенсаторну роль.

УДК: 577.2: 633.34

Жарикова Д.О.¹, аспірант кафедри генетики та молекулярної біології

Чеботар Г.О.¹, кандидат біол. наук, доцент кафедри генетики та молекулярної біології

Темченко І.В.², старший наук, співробітник лабораторії сої і зернобобових культур

Аксьонова О.А.³, кандидат біол. наук, старший наук, співробітник лабораторії нехромосомної спадковості

Чеботар С.В.¹, доктор біол. наук, завідувач кафедри генетики та молекулярної біології

¹Одеський національний університет ім. І.І. Мечникова

²Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН України

³Інститут генетики і цитології НАН Білорусі

E-mail: s.v.chebotar@onu.edu.ua

АСОЦІАЦІЇ АЛЕЛЬНИХ ВАРІАНТІВ ЗА МС-ЛОКУСАМИ, ЗЧЕПЛЕНИМИ З Е ГЕНАМИ СОЇ, З АГРОНОМІЧНИМИ ОЗНАКАМИ У ЛІНІЙ ОТРИМАНИХ ШЛЯХОМ ХІМІЧНОГО МУТАГЕНЕЗУ

В Інституті кормів та сільського господарства Поділля НААН в рамках програм зі створення нового селекційного матеріалу за допомогою методу хімічного мутагенезу отримано 10 мутантних ліній на основі сортів різних груп стиглості: Феміда (I група стиглості, скоростиглий), Оксана (II група стиглості, середньо-пізньостиглий), Подільська 416 (середньоранній) та Золотиста (00, ранньостиглий). За допомогою ПЛР-аналізу,

проведеного згідно рекомендацій Molnar et al. (2003), встановлено алейний стан мікросателітних локусів (МС): *Satt_100*, *Satt_229*, *Satt_319*, *Satt_354*, *Satt_365*, *Sat_038*, які зчеплені з генами стиглості (*E*) (Chebotaretal., 2019).

Згідно запропонованої (Molnar et al., 2003) системи, у лінії Золотиста M16 детектовано домінантний алей за геном E1, також детектовано домінантний алей за локусом E3 у сорта